

Utvecklingen på spelmarknaden, och vidtagna åtgärder,
med anledning av det nya coronaviruset. Delrapport 3
enligt regeringens beslut (Fi2020/01922/OU)

Innehåll

1.1	Bakgrund	3
1.2	Uppdraget.....	3
2	Utvecklingen på spelmarknaden.....	4
2.1	Omsättningen på den svenska spelmarknaden t.o.m. maj	4
2.2	Omsättningen på de europeiska spelmarknaderna.....	9
2.3	Folkhälsan och konsumentskyddet.....	9
2.4	Spelpaus	10
2.5	Skrivelse till betaltjänsteleverantörer med information om spellagens reglering	11
3	Tillsynsåtgärder och andra aktiviteter avseende olicensierat spel	12
3.1	Förbudsföreläggande/polisanmälningar	12
4	Förslag till andra åtgärder på spelområdet mot bakgrund av den rådande situationen	12
4.1	Utökad skyldighet för licenshavare att lämna information.....	12

Inledning

1.1 Bakgrund

Den 1 januari 2019 trädde den nya spellagen (2018:1138) ikraft. Lagen innebär i korthet att en licensmarknad har införts. Licens kan ges för bl.a. kommersiellt onlinespel, vilket är spel som inte tidigare har omfattats av den svenska spelregleringen. Onlinespel och vadhållning är konkurrensutsatta och licens kan ges till alla som uppfyller lämplighetskraven i den nya regleringen. Kanaliseringsgraden på den konkurrensutsatta marknaden, dvs. den andel av den totala nettoomsättningen på den delmarknaden som sker hos spelföretag med licens, har i Statskontoret tredje delrapport (april 2020)¹ uppskattats till 88 procent. Den nya regleringen innebär också nya krav på dem som tillhandahåller spel (licenshavare), bl.a. vad gäller omsorgsplikt och spelansvar. Det senare är av särskild vikt med hänsyn till det nu uppkomna läget.

1.2 Uppdraget

I regeringsbeslut den 23 april (Fi2020/01922/OU) fick Spelinspektionen med anledning av utbrottet av den nya coronaviruset i uppdrag att

- följa utveckling på spelmarknaden,
- vidta åtgärder för att väsentligt öka kunskapen hos allmänheten om möjligheten att stänga av sig från spel genom tjänsten Spelpaus.se,
- redovisa vilka tillsynsåtgärder och andra aktiviteter som myndigheten genomfört för att säkerställa att enbart spelföretag med nödvändig licens tillhandhåller spel i Sverige, och en bedömning av vad dessa aktiviteter lett till i form av minskad exponering av olicensierat spel mot den svenska marknaden,
- redovisa vilka åtgärder, inklusive ändringar i spellagen (2018:1138) eller förordning, som i det uppkomna läget behövs för att hindra olicensierat spel från att riktas online mot den svenska marknaden,
- redovisa nödvändiga åtgärder för att hindra att spelare kringgår satta gränser för spelandet, samt

¹ Utvärdering av omregleringen av spelmarknaden. Delrapport 3: Första året med den nya spelregleringen (2020:8), s. 41.

- överväga om det finns behov av andra åtgärder på spelområdet mot bakgrund av den rådande situationen.

Redovisningen ska enligt uppdraget ske månadsvis med första redovisningstillfälle den 18 maj och redovisa en lägesbild av hela uppdraget. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 september 2020. Spelinspektionen har för avsikt att efter det första redovisningstillfället delredovisa uppdraget den 18 juni, den 17 juli med slutredovisning senast den 1 september.

Denna tredje delrapport innehåller huvudsakligen uppdateringar av utvecklingen på spelmarknaden och myndighetens arbete mot illegalt spel samt förslag till utökad skyldighet för licenshavare att lämna information.

2 Utvecklingen på spelmarknaden

2.1 Omsättningen på den svenska spelmarknaden t.o.m. maj

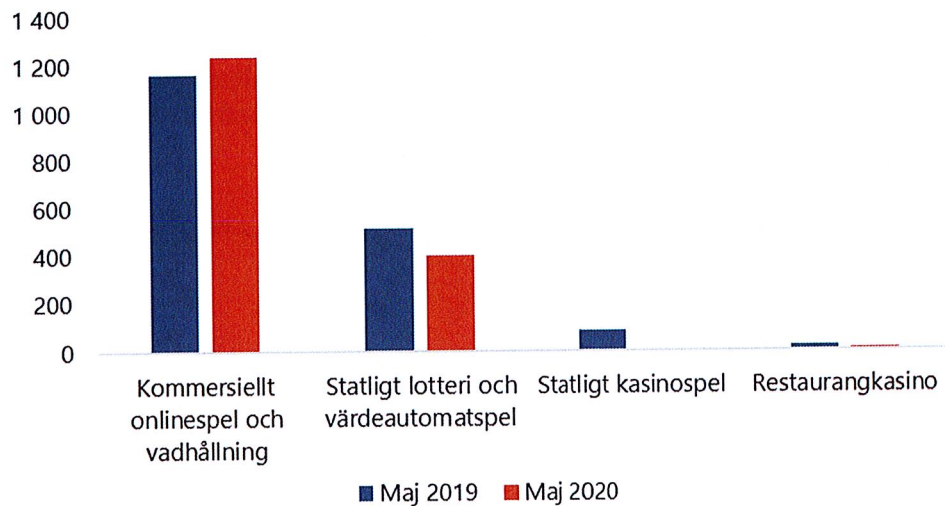
Omsättningen för licenskategorin kommersiellt onlinespel och vadhållning ökade med 6 procent i maj jämfört med maj 2019 (Diagram 1).² Statligt lotteri och värdeautomatspel minskade med 23 procent.³ Statligt kasinospel förekom inte under maj 2020 efter den tillfälliga nedstängningen 29 mars.

² ATG, vars intäkter främst kommer från spel på hästar, hade precis som i april en stark utveckling i maj. Om man bortser från ATG i beräkningen, så minskade istället kategorin kommersiellt onlinespel och vadhållning med 14 procent under perioden.

³ Den omsättning för statligt lotteri och värdeautomatspel som kan härledas från spelskatten är svårtolkad, då stora vinstutbetalningar skapar stora svängningar.

Diagram 1

**Nettoomsättning per licenstyp i maj 2019 jmf maj 2020,
miljoner kronor**

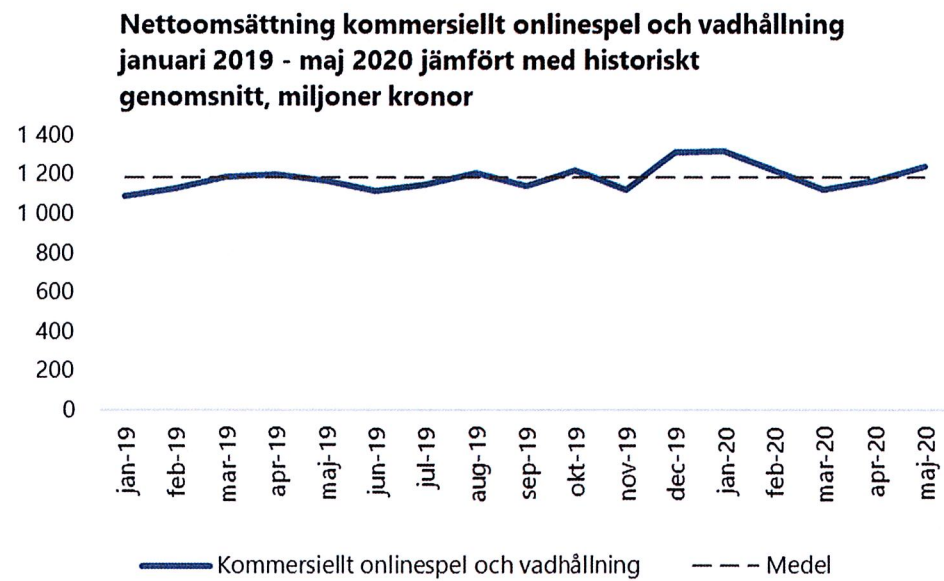

Källa: Skatteverket och Spelinspektionen

Anm.: Månadsuppgifter om spel för allmännyttiga ändamål, till exempel rikslotterier, saknas.

Omsättningen för kommersiellt onlinespel och vadhållning låg i maj något över det historiska genomsnittet (Diagram 2).

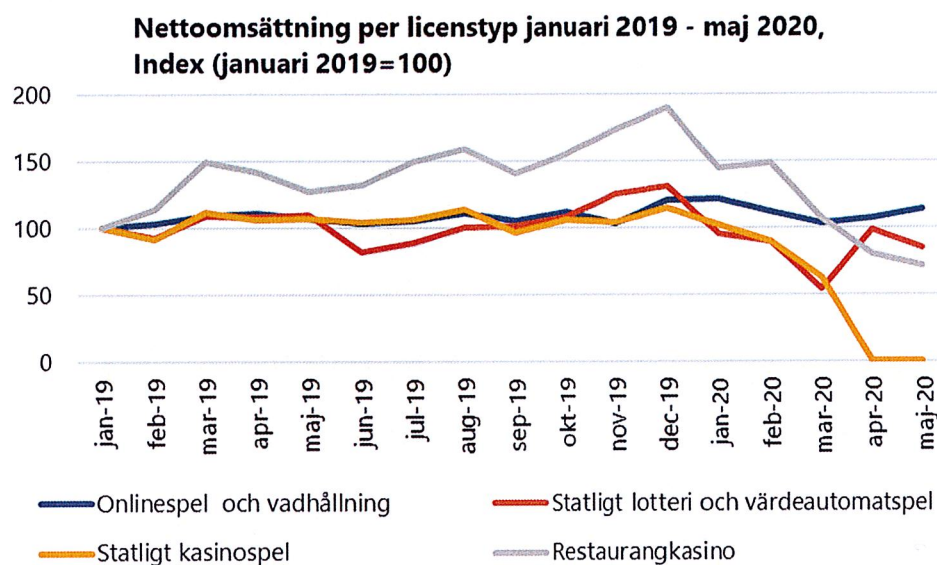
Diagram 2

Källa: Skatteverket och Spelinspektionen

Restaurangkasino och statligt kasinospel har minskat de senaste månaderna (Diagram 3). Flera av bolagen med licens för restaurangkasino hade dock vid tidpunkten för denna rapport ännu inte betalt spelskatt för maj.

Diagram 3

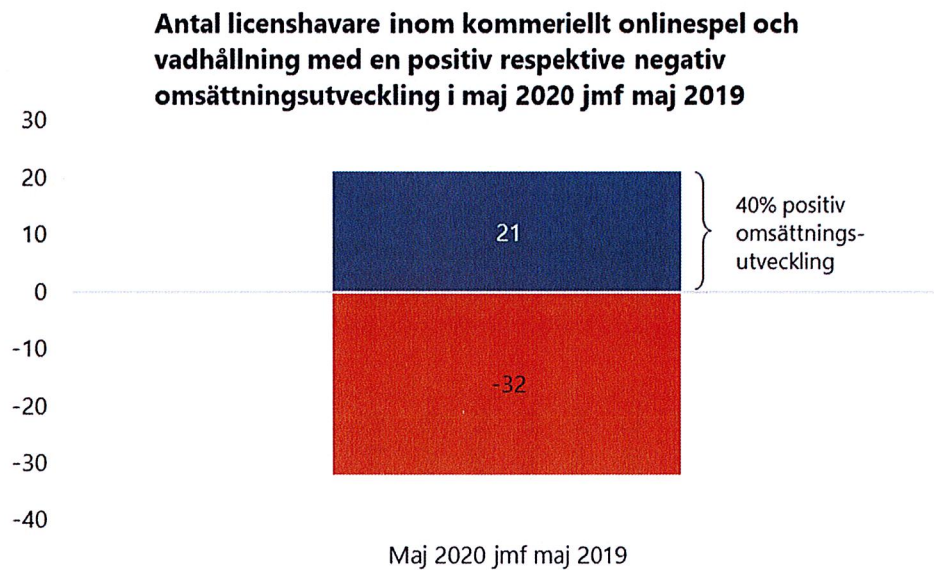

Källa: Skatteverket och Spelinspektionen

Anm.: Nedgången i mars för statligt lotteri och värdeautomatspel förklaras främst av ett antal större lotterivinstutbetalningar. Flera av bolagen med licens för restaurangkasino hade vid tidpunkten för denna rapport inte betalt spelskatt för maj.

40 procent av bolagen som hade licens för onlinespel och/eller vadhållning visade en tillväxt i maj 2020 jämfört med maj 2019 (Diagram 4).

Diagram 4

Källa: Skatteverket och Spelinspektionen

Anm.: Bolag som inte har betalat skatt under någon av månaderna ingår inte i jämförelsen.

2.2 Omsättningen på de europeiska spelmarknaderna

Brittiska spelmyndigheten Gambling Commission publicerar sedan i mars 2020 månadsvis uppgifter om bland annat aktiva spelare per spelform. Jämfört med april 2020 så noterar man en nedgång i antalet aktiva spelare för de flesta spelformer i maj. Undantaget är vadhållningen som ökar med 13 procent.⁴

2.3 Folkhälsan och konsumentskyddet

Stödföreningarna

Spelberoendes riksförbund samt lokalföreningarna för Stockholm, Malmö och Göteborg har återkopplat sina iakttagelser. Samtliga betonar att de tror att konsekvenserna av coronapandemin kommer att märkas först till hösten alternativt våren 2021.

Både riksförbundet och de kontaktade lokalföreningarna märker av en oro hos medlemmarna. Utifrån den rådande situationen framhåller de representanter Spelinspektionen varit i kontakt med att utveckling av funktioner i Spelpaus.se och åtgärder för att hålla de olicensierade spelbolagen borta från den svenska marknaden är viktiga för att stävja problemspelande. Spelberoendes riksförbund framför att de haft ökat antal telefonkontakter under våren. Det är främst en ökning av samtal från anhöriga med oro över någon familjemedlems spelande. Spelberoendes förening Malmö har sett en ökning i antal hjälpsökande de senaste tre veckorna. Spelberoendes förening Göteborg hade under mars och april ett ökat antal kontakter, sedan dess har hjälpsökandet varierat. De som söker hjälp är både nya kontakter samt tidigare medlemmar som söker för frågor rörande återfall. Spelberoendes förening Malmö meddelar även att flera medlemmar som är avstängda i Spelpaus.se mottar marknadsföring från olicensierade spelbolag som erbjuder spel. Spelberoendes förening Stockholm återkopplar till Spelinspektionen att de flesta som tar kontakt är avstängda i Spelpaus.se men spelar på olicensierade bolag. En tendens som föreningen ser är att de som valde att spela på nätkasino under tiden det inte fanns några

⁴ Gambling business data on gambling during Covid-19,
<http://www.gamblingcommission.gov.uk/news-action-and-statistics/Statistics-and-research/Covid-19-research/Covid-19-updated-July-2020/Covid-19-and-its-impact-on-gambling-%E2%80%93-what-we-know-so-far-July-2020.aspx>

idrottsevenemang att spela på, nu spelar på båda spelformerna när vadhållningsobjekten ökar.

Stödlinjen

Stödlinjen hade färre rådgivningskontakter under de första 11 veckorna av coronapandemin (v.10 till v.21) jämfört med samma period föregående år. Därefter ökade kontakterna och var i nivå med, eller till och med över, 2019. Under vecka 26 har antalet kontakter gått ner igen. Under coronapandemin har andelen av de hjälpsökande som uppger nätkasino, vadhållning på hästar och poker som problemspel gått upp, medan andelen som uppger sportspel online, Vegas och "annat" har gått ner.

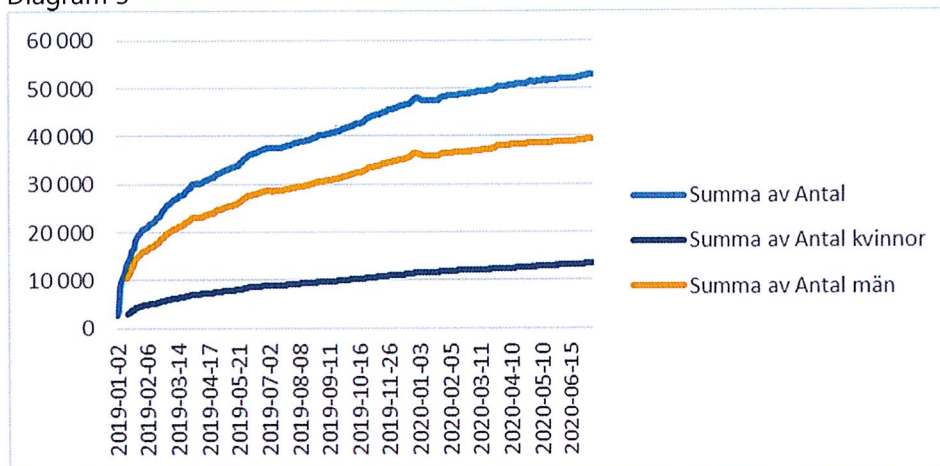
Via det självtest som Stödlinjen tillhandahåller på sin hemsida går det genom den information användarna fyller i att utläsa att andelen som rapporterade vadhållning online sjönk under coronapandemin, vilket var förväntat givet att vadhållningsobjekten blev färre. Nu ser man en återhämtning vad gäller den spelformen och nivån närmar sig den som var innan coronapandemin. Ökningen kan förklaras av att fler vadhållningsobjekt blivit tillgängliga under juni månad. För vadhållning på hästar har det varit ett omvänt mönster. I början av pandemin ökade vadhållning på hästar för att under juni månad gå tillbaka mot den nivå som var innan coronapandemin. Sett till antal genomförda självtest, könsfördelning och medianpoäng på PGSI⁵ under juni månad är det i princip samma som innan coronapandemin.

2.4 Spelpaus

Antalet avstängda i Spelpaus.se fortsätter att öka, dock inte i samma takt som när avstängningsregistret var nyinrättat. Den 13 juli var 53 122 antal personer avstängda i Spelpaus.se. Det är fortsatt flest män som stänger av sig i avstängningsregistret vilket illustreras i diagram 5.

⁵ Problem Gambling Severity Index, se <https://www.folkhalsomyndigheten.se/globalassets/projektwebbar/spelprevention/mata-spelproblem/matinstrument-pgsi.pdf>

Diagram 5

2.5 Skrivelse till betaltjänsteleverantörer med information om spellagens reglering

Spelinspektionen skickade den 2 juli ut en informationskrivelse till skandinaviska banker samt svenska och utländska betaltjänsteleverantörer. Skrivelsen skickades på svenska och engelska till de största aktörerna som verkar på spelmarknaden, totalt 21 stycken. Syftet med skrivelsen är att informera om spellagens reglering och om var på Spelinspektionens hemsida de kan hitta information dels om i Sverige licensierade spelbolag samt dels information om de spelbolag myndigheten konstaterat bedriver spelverksamhet i Sverige utan licens. Skrivelsen inbjuder även aktörerna att återkoppla till myndigheten i fråga om vilken information de behöver ha för att motverka illegalt spel. För närvarande har 10 aktörer återkopplat till myndigheten på skrivelsen.

3 Tillsynsåtgärder och andra aktiviteter avseende olicensierat spel

3.1 Förbuds föreläggande/polisanmälningar

Sedan delrapport två har Spelinspektionen meddelat förbuds föreläggande i ytterligare ett ärende samt återkallat två förbuds förelägganden då dessa bolag rättat sig i enlighet med föreläggandena. Myndigheten har därmed totalt meddelat förbuds förelägganden i 22 ärenden. Sammanlagt omfattar dessa ärenden ett hundratal websidor.

I samtliga ärenden där ett förbuds föreläggande meddelats, har Spelinspektionen även gjort en polisanmälan.

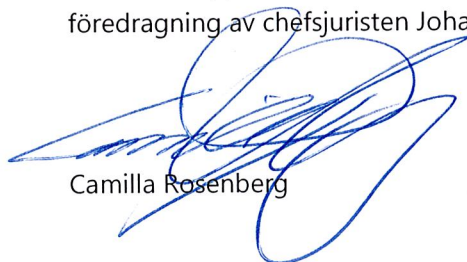
4 Förslag till andra åtgärder på spelområdet mot bakgrund av den rådande situationen

4.1 Utökad skyldighet för licenshavare att lämna information

I den rådande situationen har det blivit extra tydligt att det finns ett stort behov av tillförlitlig information om utvecklingen på spelmarknaden. Det aktuella regeringsuppdraget bygger också på att Spelinspektionen kan förse regeringen och andra aktörer med sådan information. Som Spelinspektionen har redogjort för i sin första delrapport är spelbolag med licens i dagsläget endast skyldiga att lämna uppgifter till Spelinspektionen inom ramen för tillsynsverksamheten. Övriga uppgifter lämnas in på frivillig basis och riskerar därför att ge en ofullständig bild av den svenska spelmarknaden. Regeringen bör därför överväga att införa en reglering som innebär en utökad skyldighet för licenshavare att lämna information till myndigheten. I dagsläget är det särskilt information angående uppgift om omsättning per spelform kvartals- eller månadsvis och antalet aktiva spelare som myndigheten ser ett behov av. Uppgifter om omsättning kvartals- eller månadsvis krävs på grund av de snabba förändringarna på spelmarknaden. En lagstadgad uppgiftsskyldighet bör dock omfatta fler uppgifter än de som idag bedöms som väsentliga. En särskild lagstadgad uppgiftsskyldighet kan utformas på olika sätt.

Ett alternativ är att Spelinspektionen utses till statistikansvarig myndighet. Detta bedöms dock vara relativt resurskrävande. Ett annat sätt är att införa en särskild lagstadgad uppgiftsskyldighet i en särskild lag för Spelinspektionen. Exempelvis har Konkurrensverket en sådan lagstadgad uppgiftsskyldighet i lagen om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads- och konkurrensförhållanden (2010:1350). En sådan uppgiftsskyldighet bör vara förenad med en rätt för inspektionen att meddela förelägganden vid vite. Det bör också övervägas om det finns skäl att ge Spelinspektionen föreskriftsrätt på området.

Denna delrapport har beslutats av Camilla Rosenberg, generaldirektör, efter föredragning av chefsjuristen Johan Röhr.

Camilla Rosenberg

Johan Röhr

